

Estonias ja Toompeal rabav Ago-Endrik Kerge:

«Mulle kohutavalt mee

Balletitantsijana tonnide kaupa naisi tõstnud Ago-Endrik Kerge žestikuleerib rääkides kätega, nagu hoiaks ta kord sõrmede vahel piitspeenikest priimabaleriini, siis jälle gabariitset ooperiprimadonnat. Ka Kerge hää paisub rääkides hetkega *piano pianissimo*'st *forte fortissimo*'ni, et siis taas kuuldeulatusest pea välja tasandeda. Oskus kõnet pidada – ja iseäranis kandvaid pause välja mängida – teeb poliitikust hea poliitiku, teab koos abikaasaga teatrist riigikokku rännanud Kerge.

Rainer Kerge
rainer.kerge@sloleht.ee

Ago-Endrik Kerge, mis teie perega juhtus? Kõlisite Elle Kulliga – mõlemad lugupeetud teatriinimesed – lihtsalt Toompeale?

Mul ei ole õigust Elle eest rääkida, aga ma oletan – kõrvaltvaataja ja lähedalseisnuna –, et ta puutus näitlejakarjääri kõrval UNICEFi Eesti presidendina kokku laste probleemidega ja kogu eestlase-lülitiga Eesti olu

Oi, väga vähe. Me püüame, jumal hoidku, seda vältida. Aga mõningaid päevakohaseid asju – loomulikult arutame.

Kui te mõlemad olite tihedalt teatriga seotud, kas siis rääkisite kodus teatrist rohkem kui praegu poliitikast?

Püüdsin ka teatrist kodus vähe rääkida.

Minu lugupeetud abikaasa on õigustatult mulle ette heitnud, et miks sa minuga ei räägi sellest või tollest rollist. Mina... ma põhimõtteliselt tööst kodus ei rääkinud – homme läheme proovi, seal räägime. Aga loomulikult, kui minu abikaasa, kes on näitleja ja on mures oma rolli pärast – no siis olin ka mina sunnitud mõnikord mõningaid tööasju kodus seletama.

Kas tülitsete ka teatri pärast?

On ka seda juhtunud. Aga need on kõik sellised probleemid, mis tagantjärele on väga naljakad ja väga koomilised. Aga mõnel hetkel on nad olnud täiesti... no tüliminek! Kuidas sa, loll, ei saa aru...!

Aga – sa ütled talle «loll»!

– Mis loll, ma ei ole loll! – Mitte SINA ei ole loll, vaid sinu ARU-SAAM on loll! (*Loob ja lavastab Kerge käigult monotüki «Peretiili» – R.K.*)

Üldiselt olen ma püüdnud kodus tööasjust mitte rääkida. Ja

Ago-Endrik Kerge

- Läks üheksa-aastaselt sõprade Murdmaade eeskujul balletti õppima.
- On pälvunud tantsijana tänusõnu nii Marlene Dietrichilt (Pariisis) kui ka Nepali kuningalt (Katmandus).
- Sai bütsantslikult suurejoonelises Leningradis elades aru Eesti väiksusest.
- 1972. aastal Panso kooli minnes lootis saada režissööriks, sest oli kindel, et oma tugeva «puude» – põriseva r'i pärast ta näitlejaks niikuinii ei saa.
- Võib pikalt ja ilmekalt rääkida, kuidas poliitikut ja ka näitlejad ei oska rääkida.
- On teinekord lavastajana pärts vastik (enda arvates).
- Pakub daamile esimesena terekätt, sest vanemad kui 60aastased härrasmehed võivad seda endale lubada.

su naine logopeed, pöördu, palun, tema poole, võib-olla ta aitab sind ja ütleb sulle, kuidas need asjad saab paika panna!

Kes valdab poliitikutest kõnekunsti? Lennart Meri, kes lisaks sellele, et ta on suurepärase kirjanik ja loominguiline isiksus, on ka suurepärase poliitik – vaadake, kui geniaalselt oskab tema pidada pausi! Ja PAUS on see, mis kannab! Ma läbi pausi juhin tähe

saare mahavõtmine. Ööl enne umbusaldushäätetust Savisaarele ööbisite hotellis Olümpia, sest kartsite kodus olla...

Mina isiklikult ja ma arvan, et ka teised – me ei oöbinud Olümpias mitte sellepärast, et me kartsime kodus olla, vaid et... VÄLTI-DA igasuguseid arusaamatusi ja ootamatusi. Ei olnud ju sugugi paha tulla eelneval õhtul kokku, süüa mõnus õhtusöök, heita koos

Teater on koht, kus VÕIVAD tekkida – soodsate asjaolude kokkulangemisel – intriigid. Poliitikas ON intriigid. Minu jaoks on ühe teatri lõpp jätkamine teises teatris – eluteatris. Ja ma ütleks, et eluteatri tööd ja tegemised ja rollitaitmised ja etenduste vaatamised on sama huvipakkuvad kui teatris või isegi huvitavamad.

Teie erakonnal Res Publical ei lähe praegu just liiga hästi. Miks?

Üheks languse põhjuseks on kindlasti see, et võimul olla pole kerge. Sa pead tegema tihtipeale otsuseid, mis ei tule kasuks sinu mainele.

Opositsioonis on palju lihtsam olla – ma saan alati kritiseerida ja teha plusspunktide teenimiseks rahvale meelepäraseid ettepanekuid, tundmata vastutust riigi rahakoti pärast.

Mis on teie eesmärk poliitikas?

(*Pikem mõttepaus – R.K.*)

Olla toeks meeskonna tegevuses realiseerimaks neid taotlusi, mis vastavad erakonna poolt püstitatud... kas siis nõuetele, taotlustele, eesmärkidele. Erakonnal on ju programm, seda programm on järgitud. Kas seda on kõige oskuslikumalt tehtud, see on isetsüsimus.

Kas tundsite end halvasti, kui selgus europarlamenti valimis-

kida, aga ma oletan – kõrvaltvaataja ja lähedalseisnuna –, et ta puutus näitlejakarjääri kõrval UNICEFi Eesti presidendina kokku laste probleemidega ja kogu sotsiaalse küljega Eesti elus...

Miks ta just Res Publicaga liitus ja miks ka mina – see oli rahulolematu riigis toimivate teatud sotsiaalsete probleemide suhtes.

Ühest küljest on võib-olla Res Publicast jäänud mulje, et: tule, vali, tee – kord majja! Aga teisest küljest on seal ka väärtusi konservatiivsele maailmavaatele, ja konservatiivne maailmavaade on minule – vähemalt nüüd – muutunud väga lähedaseks.

Ajad, mil te sodisite seinale nõukogudevastaseid loosungeid, on jäädavalt läbi?

Siis olid need loosungid nõukogudevastased, aga ma ei näe praegu selleks vajadust, et ma peaksin minema tänavale ja vaikelt sodima seintele loosungeid. Kui mulle midagi ei meeldi – ma võin seda öelda avalikult ja üks avalikke võimalusi ongi liitumine Res Publicaga.

Liitumisavalduse blanketi tõi teile Elle?

Ei, nii kummaline kui see ka pole – tema tõrkus kauem poliitikasse minemisele ja Res Publicasse astumisele vastu.

Teile kui rahva poolt armastatud inimesele polnud varem tehtud ettepanekut ühe või teise erakonnaga liituda?

Ei! Ma tean, et Ellele tehti ettepanekuid...

Aga ma olen Res Publicat jälginud pikki aastaid – kui tekkis Res Publica liikumine noorte mõtetalguna. Ja mulle olid nende ideed sümptiivsed. Ja kui ma kuulsin, et nad moodustavad erakonda – siis ma jälgisin seda. Kui ma nägin, et Elle oli parteisse astumisele vastu – tol hetkel, kui tema poole pöörduti –, siis ma ütlesin, et kuule, mina küll liituksin, selles on oma mõte.

Palju te Ellega kodus päevapoliitikat räägite?

te SINA ei ole loll, vaid sinu ARUSAAM on loll! (Loob ja lavastab Kerge käigult monotüki «Peretüli» – R.K.)

Üldiselt olen ma püüdnud kodus tööasjust mitte rääkida. Ja Elle seda ka aktsepteerib. On poliitiku elu raske?

Ma arvan, et on, ja ta nõuab ka teatud oskusi ja teadmisi, mida võib-olla minul paraku veel ei ole... Aga KUI võtta poliitikat kui teatrit, siis – poliitiku elu on ju paljuski näitleja omaga sarnane; ma pean suutma veenda kõiki, et need mõtted, mida ma väljendan – mida väljendab ka minu erakond –, on õiged. Aga kui ma näitlejana ei usu rolli ja ei suuda seda omandada nii, et teised ka mind uskma jääksid... see on poliitikas ka nii!

Teil on lavastaja käsitööoskustest poliitikas kasu.

Neid ei saa nüüd automaatselt üle kanda: oi, teatrikool valmistab ette poliitikuid! Aga ma arvan, et ühel poliitikul KAHTLEMATA ei jookse mööda külgi maha, kui ta teab, kuidas viia sõna kuulajani. Kui ma näen tihti peale, kuidas mõni poliitik oma mõtteid avaldab: ta pudistab sedfa niidmoodi rahulikult mahfa ja räägibki illusti ümmarguselt ja kõik niidmoodi edafi. – Jumal! Sa oled tipp-poliitik, juhtumisi on

sellele, ta on suurepärase kirjaniik ja loominguline isiksus, on ka suurepärase poliitik – vaadake, kui geniaalselt oskab tema pida pausi! Ja PAUS on see, mis kannab! Ma läbi pausi juhin tähelepanu sellele, mida ma räägin.

Võtke Bill Clinton või sesama õnnetu Bush – küllap temagi on retoorikat õppinud! Clintonist rääkimata, Nixonist rääkimata. Vaadake, nad valdavad retoorikat vabalt.

Miks Bush õnnetu on?

Ta on kena ja spontaanne ameeriklane, et: KUULGE, teeme need asjad nii, ja me teeme need asjad nii sellepärast, et, teate, ma käisin hommikul koeraga jalutama ja mulle tulid vastu kaks kena daami, kes vaidlesid selle üle, kas Iraagis on sõda valik või mitte, ja ma sain aru, et ega nende vaidlustel enne lõppu ei tule, kui MEIE viime väed Iraaki!

(Paus – R.K.)

Ilus ju! Selles mõttes on Bush tore. Aga selles mõttes on ta ka õnnetu, et tema ebakohased ütlemised võivad tedagi naerualuseks muuta. Aga ta on siiras! Mulle tundub nii.

Te olete riigikogus, sest Tõnis Palts sai linna-peaks, millele eelnes Savi-

» Tantsijana oli mul kaks armastatud asendit: kas püsti või pikali. Nüüd on neist kahest asendist lemmikuks see teine – mulle õudsalt meeldib pikali olla.

Ago-Endrik Kerge

mitte sellepärast, et me kart-sime kodus olla, vaid et... VÄLTI-DA igasuguseid arusaamatusi ja ootamatusi. Ei olnud ju sugugi paha tulla eelneval õhtul kokku, süüa mõnus õhtusöök, heita koos rahulikult tubadesse magama, hommikul võtta hommikusöök – mina käisin veel proovis Estonia teatris (27. novembril esietendub Kerge lavastuses Eduard Tubina ooper «Barbara von Tisenhusen» – R.K.)... see on kummaline... vaat teatris on ka, et tekib meeskond, on meeskonnatöö.

Ühe katuse all ööbimine tihendab meeskonnatööd?

Mitte ühe katuse all ööbimine, vaid koos viibimine, tajumine, et me oleme koos.

Seda on vaja füüsiliselt tajuda?

Jah, miks mitte. Jumal hoidku – sellest võib ju arendada edasi: miks on inimkonnal vajalikud kohtumised, kus pakutakse klaas veini, kus pakutakse väikene või-leivakene – milleks, kuradi pärast, on seda vaja? Aga selle pärast, et tunda – me oleme koos.

Millised olid arusaamatused, mille vältimiseks oli – peale ölatunde tugevdamise – selline ühisööbimine hotellis vajalik?

Kujutage ette situatsiooni, et homme on tähtis hääletus ja ma sõidan, NÄITEKS, autoga – ja autol läheb kumm katki! Või – ma sõidan liftiga, aga see lift jääb kinni. Nii on juhtunud!

Nii ei pruugi juhtuda ja tõenäoliselt ei juhtugi, kuid VÕIB. Aga kui me oleme ligistikku, me oleme koos – me saame üksteist aidata. Me saame vältida niisuguseid ootamatusi – mitte meist tulenevaid.

Oli reaalne oht, et keegi oleks võinud nimme takistada lifti laskumist?

Ma ei julge seda väita, aga sugugi polnud paha, et me neid võimalikke takistusi kõik koos vältisime.

Teatrist on hea poliitikasse tulla, intriigid on tuttavad?

Kas tundsitate end halvasti, kui selgus europarlamenti valimistulemus?

Minule isiklikult oli see tulemus ootuspärane. Kogu see valimiskampaania oli... lavastuslikult halvasti ette valmistatud. Sest kahtlemata igasugused valimised on lavastus.

Kas annate oma lavastajakäega panuse järgmiste valimiste õnnestumisse?

Ei. Ma pole sellel alal professionaal, selleks on teised inimesed. Kuid jälgides seda, kuidas minu enda erakond end välja pakkus, mida ta kõike teeb – minu arvates oli see diletantlik. Aga sellest ei saa lavastaja rääkida, vaid peavad teised professionaalid otsustama: milliste loosungite, milliste mõtete all mida välja pakkuda.

Mis on teie suurim pahe, millest te tahaksite vabaneda, aga ei raatsi?

Laiskus! Tantsijana oli mul kaks armastatud asendit: kas püsti või pikali. Nüüd on neist kahest asendist lemmikuks see teine – mulle õudsalt meeldib pikali olla. Mulle kohutavalt meeldib mitte midagi teha.

Ja sellest hoolimata lavastate praegu ooperit, olete riigikogu liige...

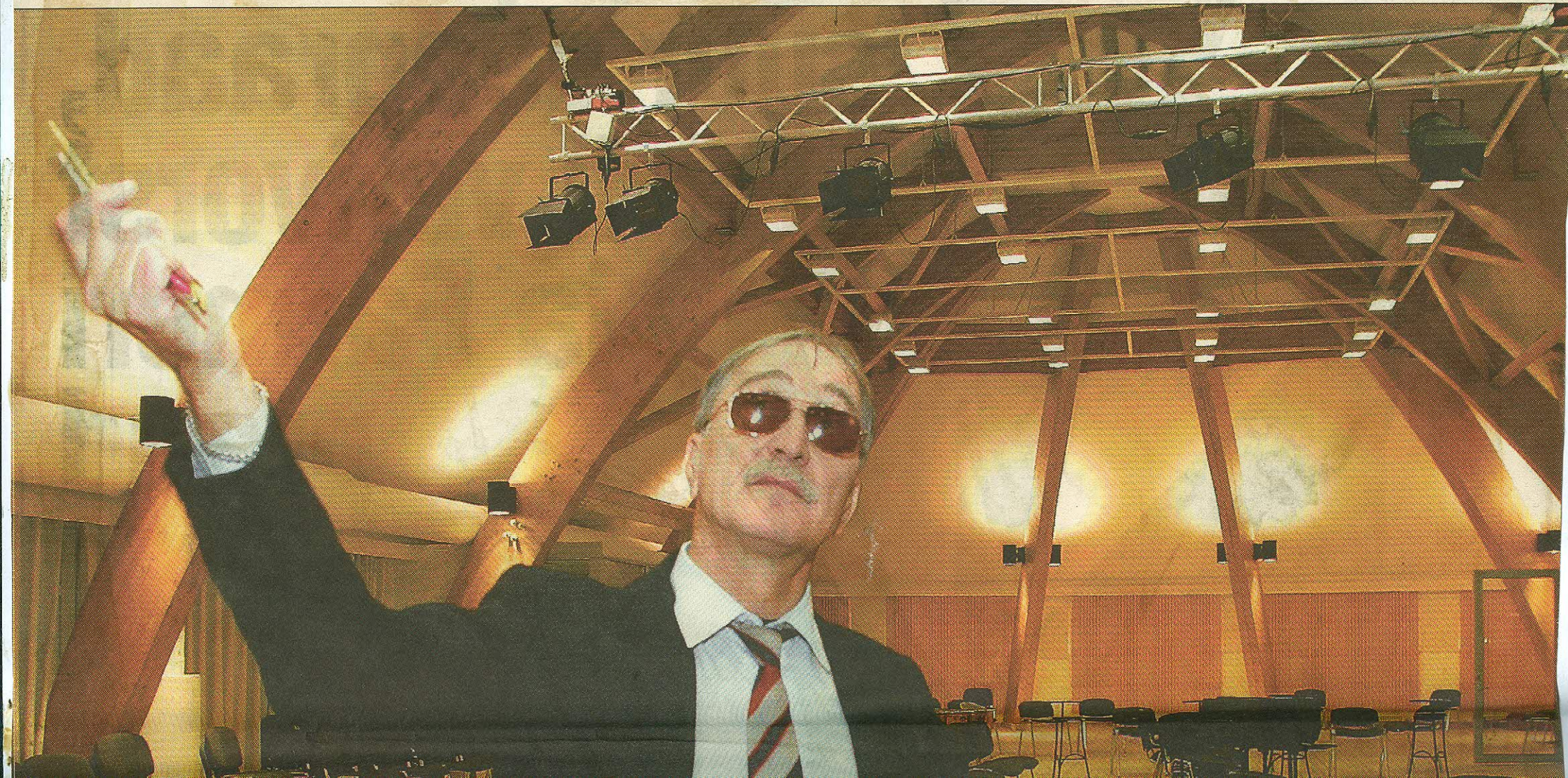
Küllap see soov mitte midagi teha on reaktsioon tantsijapõlvest. Sest – SEE füüsiline koormus, mida tantsija tunneb... Kui ma läksin muid teatreid tegema – see oli kõik mulle naljaasi. Minu jaoks polnud see mingi koormus. Kui ma tulin sõnateatrisse, siis ma püüdsin vait olla ja mitte muiata, kui kolleegid rääkisid: nii väsitas ära see proov...
Minu jaoks oli proov see, kui ma viskasin tonnide kaupa naisi üles ja hüppasin kõrgeid hüppeid, ja kui ma tulin proovist, ma olin märg, läbimärg, kõik kondid olid lahti... – see on selline VABASTAV väsimus.

Aga muude teatrite tegemine – see polegi justkui päris töö. Mul on lapsepõlvest peale olnud nii hea füüsiline ettevalmistus, et kuigi ma juba aastakümneid ei tantsi, elan ma tegelikult selle vana rasva peal edasi ja olen võimeline siamaani taluma ja kandma suuri koormusi. Ma püüdsin poisse, kellega ma koos töötasin – Kibuspuud, Krjukovit – kah õpetada taluma suuri füüsilisi koormusi. See on võimalik.

Kas napsu võtate vahel? Ikka!

dib mitte midagi teha.>

Mida klaasi valate?
Ainult viina.

Kas pohmell tuleb?
Ei.

Kas valate nii täpselt või olete harjunud?

Doseerimine on kindlasti oluline. Teiseks – ma ei võta kunagi viina mure või kurbuse pärast. Kui on mingi töö ära tehtud – see on põhjus rõõmustamiseks! Viina tuleb võtta rõõmuga. Seda ma püüdsin ka oma kursusekaaslastele õpetada. Sest enne seda oli

paljudel kursustel populaarne, et näitlejad, need võtavad viina, oleme kah nüüd näitlejad... Tühja sa oled! Ei võta viina, teeme töö ära, vaat siis läheme, joo.

27. novembril, kui «Tisenhuse-ni» esietendus läbi, on põhjust rõõmustada.

See on üks kummaline asi – kui lavastus jõuab esietenduseni, siis esietenduse peoks oled järsku nii tühi, et pole enam tahtmist viina võtta. Sa oled tühi ja mittevajalik.

Sellest on ka kuulsamad lavastajatad rääkinud – Stanislavskigi ja

ka minu õpetaja Panso –, et kui etendus on valmis, siis teised lähevad nüüd edasi, sina pole aga mitte kellelegi enam vajalik. Sa oled liigne, kellelgi pole enam aega sinu jaoks.

Teie oma toolidest teatris, poliitikas, kodus kinni ei hoia?

Mul puudub selleks vajadus. See, mis mu ellu tuleb, see tuleb, ja see, mis läheb – järelikult oli selleks aeg.

Kas olete fatalist?
Mingil määral küll.

▲ ESJETENDUSE EEL ESTONIA SAALIS:

«See on üks kummaline asi – kui lavastus jõuab esietenduseni, siis esietenduse peoks oled järsku nii tühi, et pole enam tahtmist viina võtta. Sa oled tühi ja mittevajalik.»

3 x Tiina Kõrtsini

► TÖÖ VAJAB TEGEMIST:
Rahvasaadik Kerge pärast õist riigikogu istungit.

Teet Malsroos

